

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2021 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XIV Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w Pile
w składzie:

Przewodniczący: sędzia Jolanta Czajka-Balon

po rozpoznaniu w dniu 10 września 2021 r. w Pile

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa Fundacji „ClientEarth Prawnicy dla Ziemi” działającej na rzecz

przeciwko Skarbowi Państwa

o nakazanie

na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

postanawia

odrzuć pozew.

sędzia Jolanta Czajka-

Balon

„Zasadnicze powody rozstrzygnięcia”

Powodowa Fundacja nie posiada zdolności sądowej w niniejszym procesie. Niniejsza sprawa nie jest sprawą z zakresu wskazanych w art. 61 § 1 pkt. 1 – 5 k.p.c. Wbrew twierdzeniom powódki nie można jej uznać za sprawę o ochronę środowiska, w związku z czym Fundacja nie może wystąpić z powództwem o ochronę dóbr osobistych na rzecz osoby reprezentowanej. W ocenie Sądu twierdzenie, że same działania czy zaniechania pozwanego powodujące zanieczyszczenie środowiska, czy treść roszczenia, która może wpłynąć na poprawę jego stanu, dają podstawę do stawiania tezy, że sprawa należy do tych z zakresu ochrony środowiska jest zbyt daleką idącą wykładnią ww. przepisu prawa. Prawo ustanowione w celu zabezpieczenia ochrony dobra osobistego wiąże się z przyznaniem osobie, przy której pozostaje wartość będąca takim dobrem, możliwości żądania od innych, by wartości tej nie naruszali zarówno działaniem, jak i zaniechaniem. Z żądaniem ochrony dóbr osobistych może wystąpić jedynie osoba bezpośrednio dotknięta naruszeniem – ta, której dobra zostały bezpośrednio naruszone działaniem sprawcy (wyjątek art. 446 k.c.). Celem tego postępowania jest zatem ochrona praw niemajątkowych jednostki, a nie ochrona środowiska – środowiska, które jest dobrem wspólnym dla ludzkości. Sąd zwraca przy tym uwagę, że prawo do życia w czystym środowisku, do korzystania z wartości środowiska naturalnego, do życia w stabilnych i bezpiecznych warunkach klimatycznych, na co powoływała się powódka, nie jest dobrem osobistym, ochronie jako dobra osobiste podlegają bowiem zdrowie, wolność, prywatność reprezentowanego, do naruszenia których może

Sygn. akt XIV C 493/21

prowadzić naruszenie standardów jakości powietrza określonych w przepisach prawa (por. wyrok SN z dnia 28 maja 2021 r., III CZP 27/20).

Zarządzenie:

- 1. Odnotować,*
- 2. Odpis postanowienia doręczyć pełnomocnikowi powoda,*
- 3. Za 10 dni/z wpływem.*

Piła, dn.

Uzasadnienie

Powód Fundacja „ClientEarth Prawnicy dla Ziemi”, występując w imieniu własnym, na rzecz [REDAKTOWANE] (poszkodowany), na zasadzie art. 61 § 1 pkt. 2 k.p.c. w związku z art. 8 k.p.c. , w oparciu o pisemną zgodę z dnia 6 kwietnia 2021 r., wniosła o :

- I. nakazanie Skarbowi Państwa - Ministrowi Klimatu i Środowiska, Ministrowi Aktywów Państwowych, Ministrowi Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministrowi Infrastruktury, Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Ministrowi Funduszy i Polityki Regionalnej zaniechania dopuszczania do emisji gazów cieplarnianych z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w taki sposób, aby w 2030 roku emisje te były niższe o co najmniej 61 % względem poziomu krajowych emisji gazów cieplarnianych osiągniętego w roku 1990, bez uwzględnienia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w sektorach użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa, wynikających z bezpośrednich działań człowieka (LULUCF), wynoszącego 475,08 Mt ekw. CO₂ według danych Krajowego Raportu Inwentaryzacyjnego 2020, tj. aby nie przekraczały łącznie 185,28 Mt ekw. CO₂;
- II. nakazanie Skarbowi Państwa doprowadzenie do osiągnięcia w roku 2043 neutralności klimatycznej przez Rzeczpospolitą Polską, tj. stanu, w którym antropogeniczne emisje gazów cieplarnianych z terytorium kraju są zrównoważone przez antropogeniczne pochłanianie tych gazów, bez uwzględnienia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w sektorach użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów oraz leśnictwa, wynikających z bezpośrednich działań człowieka (LULUCF);
- III. nakazanie Skarbowi Państwa zaniechania dopuszczania do emisji gazów cieplarnianych z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ilości, która przekraczałaby średniorocznie 170.833.333,33 t ekw. CO₂ w okresie do roku 2043, bez uwzględnienia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w sektorach użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów oraz leśnictwa, wynikających z bezpośrednich działań człowieka (LULUCF);
- IV. na podstawie art. 189 k.p.c.:
 1. ustalenie odpowiedzialności pozwanego za wszelkie skutki naruszeń dóbr osobistych poszkodowanego w postaci: prawa do korzystania z wartości środowiska naturalnego obejmującego prawo do życia w stabilnych i bezpiecznych warunkach klimatycznych, zdrowia, poszanowania miejsca zamieszkania, prawa do prywatności i poszanowania życia rodzinnego, wynikającego z dopuszczania przez władze publiczne do emisji z terytorium kraju gazów cieplarnianych w ilości przekraczającej przypadający na Państwo Polskie udział w emisji, pozwalający na utrzymanie w atmosferze stężenie gazów cieplarnianych na poziomie umożliwiającym zatrzymanie wzrostu temperatury poniżej wartości niebezpiecznych dla funkcjonowania ludzi oraz ekosystemów, które ujawnią się w przyszłości;

ewentualnie , na wypadek braku uwzględnienia roszczenia z pkt IV 1. wniosła o :

2. ustalenie, że pomiędzy poszkodowanym a pozwanym istnieje stosunek wynikający z zagrożenia oraz naruszenia przez władze publiczne dóbr osobistych poszkodowanego w postaci prawa do korzystania z wartości środowiska

naturalnego obejmującego prawo do życia w stabilnych i bezpiecznych warunkach klimatycznych, zdrowia, poszanowania miejsca zamieszkania, prawa do prywatności i poszanowania życia rodzinnego na skutek działań i zaniechań dopuszczających do nadmiernych emisji gazów cieplarnianych oraz , że władze publiczne nie mogą podejmować działań i zaniechań wkraczających w ww. dobra osobiste poszkodowanego poprzez dopuszczenie do emisji z terytorium kraju gazów cieplarnianych w ilości przekraczającej przypadający na Państwo Polskie udział w emisji, pozwalający na utrzymanie w atmosferze stężenie gazów cieplarnianych na poziomie umożliwiającym zatrzymanie wzrostu temperatury poniżej wartości niebezpiecznych dla funkcjonowania ludzi oraz ekosystemów;

ewentualnie , na wypadek braku uwzględnienia roszczenia z pkt IV 2. wniosła o:

3. ustalenie istnienia po stronie poszkodowanego dobra osobistego w postaci prawa do korzystania z wartości środowiska naturalnego obejmującego prawo do życia w stabilnych i bezpiecznych warunkach klimatycznych oraz że działania i zaniechania polegające na dopuszczeniu przez władze publiczne do emisji z terytorium kraju gazów cieplarnianych w ilości przekraczającej przypadający na Państwo Polskie udział w emisji, pozwalający na utrzymanie w atmosferze stężenie gazów cieplarnianych na poziomie umożliwiającym zatrzymanie wzrostu temperatury poniżej wartości niebezpiecznych dla funkcjonowania ludzi oraz ekosystemów, stanowią naruszenie i zagrożenie dóbr osobistych poszkodowanego w postaci: prawa do korzystania z wartości środowiska naturalnego obejmującego prawo do życia w stabilnych i bezpiecznych warunkach klimatycznych, zdrowia, poszanowania miejsca zamieszkania, prawa do prywatności i poszanowania życia rodzinnego.

V. zasądzenie od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego , w wysokości trzykrotnej stawki minimalnej oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa , według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu powódka podniosła, że niniejsza sprawa związana jest ze zmianami klimatycznymi, które od wielu lat pozostają jednym z najważniejszych i najbardziej oddziałujących na ludzkość problemów cywilizacyjnych. Działania poszczególnych państw w dziedzinie klimatu oraz emisji gazów cieplarnianych wpływają na życie ich obywateli. Z tego względu, powództwo zostało wytoczone przez Fundację w trybie art. 61 § 1 pkt. 2 k.p.c. na rzecz poszkodowanego [REDAKTOWANE], będącego pokrzywdzonym działaniami władz publicznych skutkującymi naruszeniem oraz zagrożeniem jego dóbr osobistych.

Sąd ustalił i zważył co następuje:

W ocenie Sądu powodowa Fundacja nie posiada zdolności sądowej w niniejszym procesie. Niniejsza sprawa nie jest sprawą z zakresu wskazanych w art. 61 § 1 pkt. 1 – 5 k.p.c. Wbrew twierdzeniom powódki nie można jej uznać za sprawę o ochronę środowiska, w związku z czym Fundacja nie może wystąpić z powództwem o ochronę

dóbr osobistych na rzecz osoby reprezentowanej. W ocenie Sądu twierdzenie, że same działania czy zaniechania pozwanego powodujące zanieczyszczenie środowiska, czy treść roszczenia, która może wpłynąć na poprawę jego stanu, dają podstawę do stawiania tezy, że sprawa należy do tych z zakresu ochrony środowiska jest zbyt daleką idącą wykładnią ww. przepisu prawa. Prawo ustanowione w celu zabezpieczenia ochrony dobra osobistego wiąże się z przyznaniem osobie, przy której pozostaje wartość będąca takim dobrem, możliwości żądania od innych, by wartości tej nie naruszali zarówno działaniem, jak i zaniechaniem. Z żądaniem ochrony dóbr osobistych może wystąpić jedynie osoba bezpośrednio dotknięta naruszeniem – ta, której dobra zostały bezpośrednio naruszone działaniem sprawcy (wyjątek art. 446 k.c.). Celem **tego** postępowania jest zatem ochrona praw niemajątkowych jednostki – poszkodowanego, a nie ochrona środowiska jako takiego – środowiska, które jest dobrem wspólnym dla ludzkości, o które powinni się troszczyć zarówno każdy członek społeczeństwa, jak i państwo i jego organy, choć każdy z tych podmiotów w innych formach. Sąd zwraca przy tym uwagę, że prawo do życia w czystym środowisku, do korzystania z wartości środowiska naturalnego, do życia w stabilnych i bezpiecznych warunkach klimatycznych, na co powoływała się powódka, nie jest dobrem osobistym, ochronie jako dobra osobiste podlegają bowiem zdrowie, wolność, prywatność reprezentowanego, do naruszenia których może prowadzić naruszenie standardów jakości powietrza określonych w przepisach prawa (por. wyrok SN z dnia 28 maja 2021 r., III CZP 27/20).

Mając powyższe na uwadze na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd orzekł jak w postanowieniu.

Jolanta Czajka-Bałon

Zarządzenie:

- 1. Odnotować,*
- 2. Odpis uzasadnienia wraz z odpisem postanowienia doręczyć pełnomocnikowi powoda,*
- 3. Za 10 dni/z wpływem.*

Piła, dn.